

PSE.” I com influiria a ETA un govern de López? “Deslegitimaran tot el procés, diran que han estat uns comicis antidemocràtics, que el govern espanyol és un usurpador... Però de vegades pense que ETA vol el PNB a l’oposició, perquè es dividezca. A l’esquerra *abertzale*, un *lehendakari* socialista pot fer-los pensar que es reactivarà el procés, tot i que avui no veig Zapatero en aquesta estratègia.”

L’esquerra ‘abertzale’. El director del diari *Berria*, Martxelo Otamendi, està convençut que PNB o PSE governaran en minoria –“no hi haurà cap coalició”– i tot seguit dibuixa quatre escenaris postelectorals: un govern en minoria d’Ibarretxe amb el suport extern del PSE; un acord d’Ibarretxe amb EA, Ezker Batua i Aralar, que dificultaria molt els suports externs del PSE que encara caldrien; un Patxi López que pot ser *lehendakari* amb el PP, tot i tenir menys escons que el PNB; el quart escenari és si guanya el PSE, que aleshores governarà López sí o

Sobre la històrica esquerra *abertzale*, Otamendi remarca que “es presenta, però no deixen que es presenten”. De fet, es reparteixen llistes de D3M aquests dies, a fi que la gent els vote, ni que siga nul. “Ha quedat clar que ni amb llistes *blanques* no pots anar al Parlament, ha quedat clar que ací s’il·legalitzen idees, i quedarà clar el dia que ETA pare. Aquell dia també il·legalitzaran partits independentistes. Volen alguna cosa més que no il·legalitzar suposades actituds terroristes. Ara et detenen si freqüentes una *herriko taberna*, si visites un pres d’ETA... És molt preocupant.” A parer seu, “han decidit que l’esquerra *abertzale* s’ha entossudit, ETA ha trencat la treva i cal ser durs. Que la mesa nacional de Batasuna que participà a la reunió de Segura estiga empresonada i no ho estiguen els qui no hi van anar –com Otegi, que era empresonat i que se suposa que n’és el *capo*–, ja ho diu tot. És així, com es fa política a l’estat espanyol”. Otamendi creu que l’oferta d’Otegi de reobrir un

Otamendi: “Quan ETA pare, també il·legalitzaran partits independentistes”

sí. López dirà que no busca la *lehendakari* amb els vots del PP, però si guanya ha de presentar-se a l’elecció! El PP no donaria els vots a qualsevol preu, però, tindria legitimitat per a demanar a López que no gire al PNB. Al PSOE somien obtenir la presidència amb els vots del PP i anar-se’n al *batzoki* després de la investidura, amb els del PNB!”

Sobre la decisió d’EA de concórrer en solitari, Otamendi apunta que “era a punt de convertir-se en la Unió basca, tot el dia a la gepa de Convergència... O desenvolupen un projecte propi o es dissolen. El sector menys independentista d’EA és el guipuscoà, on hi ha els més independentistes del PNB, els d’Egibar”. Alhora, el director de *Berria* no creu que el PNB canvie de *lehendakari* a la sessió d’investidura: “El sector d’Egibar agafaria les armes de la guerra carlina que hi ha a Sant Sebastià i anirien a trets fins arribar a Sabin Etxea”, ironitza. Tampoc no creu que Aralar traga profit de l’absència de Democràcia 3 milions (D3M) i Askatasuna: “Qui no se n’ha anat ja no se’n va, cap a Aralar.”

pol sobiranista és factible: “Hi ha una comunió estratègica que temps a venir hauria d’aplegar EA, Aralar, Batasuna, Abertzalen Batasuna –d’Iparralde– i sindicats com LAB. Gent que entenga que no poden esperar més el PNB.” Malgrat tot, afegeix que “l’aposta de l’esquerra *abertzale* ha de ser intentar un altre procés de negociació, al voltant d’una nova formulació de l’esquerra sobiranista i amb el PNB inclòs”. El dia 1, Otamendi preveu vot útil del PP al PSE, d’EA al PNB i, en menor mesura, de l’esquerra *abertzale* tradicional al PNB”.

Diumenge a la nit sabrem, finalment, quins han estat els moviments de l’electorat basc. Hi plana l’ombra del 2001, quan la participació pujà al 80% i PNB-EA van ultrapassar els 600.000 vots, i esmicolaren les previsions que parlaven d’una majoria *constitucionalista*. Patxi López provocarà tanta por com un dia Jaime Mayor Oreja o, per contra, José Luis Rodríguez Zapatero podrà presumir d’haver dut, definitivament, el socialisme espanyol a la millor situació dels seus 130 anys d’història?

El despatx d’Iñigo Urkullu –en destaca un bust de Sabino Arana, fundador del partit– és a la darrera planta de l’enorme seu nacional del PNB, a l’entrada de la qual hi ha les set banderes dels territoris històrics bascos. Urkullu parla serè i insisteix a atendre la “gran pluralitat” de la societat basca.

—A les eleccions basques del 2005, a les municipals del 2007 i a les estatals del 2008, el PNB ha anat perdent suport. Confieu que hi haurà prou mobilització per a evitar una majoria de les forces dites constitucionalistes?

—Fa 23 anys el PSOE ja obtingué més escons que nosaltres. A les passades eleccions generals això s’ha repetit, en bona mesura gràcies a la bipolarització PP-PSOE, al tarannà de Rodríguez Zapatero i a la prevenció de la societat basca envers la *derechona* que representa el PP. També vam interpretar incorrectament els resultats del 2001, vam pensar que de la nit al dia tot el país s’havia fet nacionalista basc, i ni aleshores ni ara el país és monocolor. En tot cas, el PNB, que ara es presenta en solitari, ha invertit la tendència negativa quant a les tensions internes i té més bones perspectives electorals.

—Sembla que, passe què passe l’1M, hi haurà acord PNB-PSE.

—Aquesta és la fórmula més desitjada per la majoria de la societat basca, però dubte que interesse al Partit Socialista.

—No volen pactar amb el PP.

—No ho sé, no ho deixen gaire clar.

—No deveu voler que ja anuncien que s’estimen més una entesa amb vosaltres...

—Però no han deixat clar si respectaran la llista més votada, que ben bé podria ser la del PNB, i l’opció de candidat a *lehendakari* que ha presentat el PNB. Quan el PP fa l’oferiment enverinat al Partit Socialista de cedir-los els escons per desallotjar el PNB del govern, no li responen. A Catalunya, CiU és la força més votada i el PSC governa amb ERC i ICV. No he sentit cap rebuig del PSE al plantejament del PP, només parlen d’un “canvi” rere el qual no hi ha res. Fa poc, PSOE i PP impediren la fusió de les caixes biscaïna i guipuscoana, o siga que...

—Joseba Egibar tampoc no sembla va gaire il·lusionat amb la fusió.

—El president de Kutxa [la caixa guipuscoana] ha dit que continuarà el seu

“Hem d’abandonar les polítiques de trinxera en què vivim des de Lizarra”

Iñigo Urkullu (Alonsotegi, Biscaia, 1961) presideix l'Euskadi Buru Batzar des del desembre del 2007, quan rellevà Josu Jon Imaz. Representant del sector moderat del PNB, assegura que al seu partit “no li agraden els fronts”.

camí, però cal ponderar el seu discurs. S’havia treballat molt de temps per la fusió, però un cop avortada i en la situació socio-econòmica actual, és lògic que cada entitat mire pel seu futur. L’aposta

del PNB és la fusió de totes les caixes basques, però ho impedeixen PSOE i PP, que fins i tot han brindat per la no-fusió.

—Us preguntàveu adés si, en cas que guanyàreu, el PSE votaria el candidat

a lehendakari proposat pel PNB. Què fareu si us diuen de substituir Ibarretxe per Izaskun Bilbao [presidenta del Parlament basc] o per Andoni Ortúzar [president del PNB a Biscaia]?
Directament: si el pròxim lehendakari és del PNB, serà Ibarretxe?

—Dependrà del resultat del dia 1.

—Posem per cas que guanyeu de 5 escons i els socialistes us donen suport si relleveu Ibarretxe, enterreu la consulta i enceteu un nou temps.

—Això pervertiria el plantejament del PNB en aquests comicis. La primera urgència a atendre és la crisi; no s’hi val tornar als clixés i als fantasmes dels últims anys, allò de menystenir una persona i el partit a què pertany. El PNB ja va substituir Juan Mari Atutxa en plena votació de la presidència del Parlament. Vam aprendre’n molt, d’aquell canvi provocat per PSE, PP i EHAK. És una ferida que encara ens cou, sobretot perquè Atutxa i els altres dos membres de la mesa processats [Gorka Knörr i Conchi Bilbao] han patit penes d’inhabilitació i multa per mantenir l’autonomia del Parlament basc. Només ens interessa, doncs, allò què diga la ciutadania.

—Si guanya el PNB, el lehendakari serà Ibarretxe, per tant.

—El nostre candidat és Ibarretxe.

—No és substituïble?

—No ens ho plantegem.

—El lehendakari diu que la consulta serà a l’esperit del PNB els pròxims cent anys, però ha arribat on ha arribat. Li queda recorregut?

—A l’aprovada dins la llei de consulta del Parlament basc, no. A la consulta, en termes genèrics, sí, com una eina de participació ciutadana. En la nostra nova manera de fer política diem que cal escoltar la ciutadania, i no precisament basant-nos en una consulta que ha estat estereotipada. Han dit que la consulta buscava la independència, i no era cert. La llei de consulta ha estat impugnada i declarada inconstitucional pel tribunal

competent, però hem presentat un recurs davant el Tribunal dels Drets Humans d'Estrasburg acompanyat de 63.128 signatures i pensem que pot ser admès a tràmit. Què dirà el tribunal europeu, no ho sabem encara. La consulta no s'ha mort, doncs.

—**Parlem de la no-reedició de la coalicció amb EA. Què ha passat?**

—Des del 2004, que diem que voldríem una aliança estratègica amb ells, ja fora una coalició electoral, postelectoral, de govern...

—**Bo i separats, perdeu força.**

—Això és discutible, i d'experiències negatives en tenim, amb EA. No sempre la coalició ha estat la suma d'un més un igual a dos. Depèn de l'àmbit electoral, de la il·lusió dipositada, de la feina feta. Ens uneixen moltíssimes més coses que no les que suposadament ens separen. Som dues forces que, si més no fins ara, teníem una vocació de compromís institucional. Si més no, fins ara. El 2008 vaig proposar a Unai Ziarreta una coalició al Congrés i va respondre'm que no li ho plantejara aleshores, que li partia en dos el partit. No dic res més.

—**Ziarreta diu que ells busquen la confrontació amb l'estat, i vós, un concert polític.**

—Si volen confrontació amb l'estat, molt bé, però ja em dirà com. La comunitat autònoma del País Basc té diversos sentiments de pertinença, una representació molt plural i una correlació de forces que és la que és. Si hem de confrontar-nos amb l'estat ho haurem de fer també amb els partits d'obediència estatal que hi ha ací, el PSE i el PP. Si mireu la fotografia del Parlament que és a punt de renovar-se veureu que el govern tripartit PNB-EA-EB suma 32 diputats, i 33 el PSE més el PP. Hem estat en minoria davant d'ells! Els discursos estan molt bé, però les xifres i la realitat sociològica, política, ideològica i de sentiments de pertinença són les que són.

—**Què és el concert polític?**

—Una nova institucionalització de la vida política basca i estatal, basada en un sistema de garantia recíproca, de compliment d'allò pactat, cosa que no passa amb l'Estatut de Gernika.

—**Acabeu de rebre la transferència en innovació. Quina fou l'anterior?**

—El 1996, al primer mandat de José María Aznar. Queden 37 matèries

Urkullu, en un acte de campanya amb el lehendakari Ibarretxe. "Batasuna juga a suplantar el PNB si ga com siga, i si ha de ser facilitant un govern liderat pel Partit Socialista, ho farà", diu a l'entrevista.

pendents de transferir, després de trenta anys. Quan n'hem aconseguit alguna és perquè PSOE o PP han necessitat els vots del PNB. Com recentment el PSOE, per aprovar els pressupostos generals de l'estat, un PSOE que també sembla el gran defensor del TAV basc, tot i que és una demanda nostra de fa 23 anys! Per connectar l'estat amb França van començar amb l'AVE a Sevilla i a Valladolid! Hem estat nosaltres, a través de la quota que hem de pagar al govern espanyol, que ho hem inclòs al pressupost, fent-nos càrrec, a més, del tram guipuscoà.

—**Patxi López. Trobeu diferències amb l'època de Redondo Terreros?**

—El tarannà i la forma de ser, sí, però de forma més sibil·lina i intel·ligent amaga la mateixa raó: desallotjar, com siga, el PNB del govern basc.

—**No sobreactua massa Ibarretxe quan alerta que vénen "els de fora" a governar els bascos, que PSOE i PP "no sabrien governar el país"? No pot acabar provocant l'efecte contrari?**

—Són missatges que de vegades es forcen al màxim. El 2001, però, el PNB fins i tot guanyà en llocs que els socialistes consideraven feus propis, amb vots de no nacionalistes, i no perquè els haguérem convençuts de cop, sinó perquè percebien una operació barroera de PSOE i PP i trobaven que el país era ben gestionat, que es governava bé per a tothom, independentment del cognom o el lloc de naixement. Aznar va dir que la societat basca no era adulta! Dit això, el

PSE deu obediència al PSOE i no representa el mateix autogovern que el PNB.

—**I en els 430.000 vots de fa un any del PSOE hi ha vot vostre? Patxi López capta vot moderat del PNB?**

—No ho crec. Això implicaria que els partits tenim un vot fix, i no és cert. El temps canvia la realitat del país i, alhora, la fidelitat de vot. Canvia l'escala de valors, hi ha un abans i un després a partir de determinades generacions de la vida vegetativa de la societat basca. Hi ha una cultura política més compromesa i una de més relaxada, més o menys fidelització de vot. Segons l'àmbit electoral, n'hi ha que voten diferent.

—**Vós heu avisat que PSE, PP i UPyD ja han acordat un pacte post-electoral. Us ho creieu, realment?**

—Sí, és clar que sí.

—**José Luis Rodríguez Zapatero acceptaria de passar del pla Ibarretxe a un pacte a l'estil Mayor-Redondo?**

—No sé què en pensa, Zapatero.

—**Ell vol pactar amb vosaltres a Vitòria i a Madrid.**

—Doncs no ho demostra gaire. No ho demostra. I Patxi López no respon a les ofertes que li fa el candidat del PP, Antonio Basagoiti, ni diu res a Rosa Díez.

—**López fuig de Basagoiti.**

—Sí, però Basagoiti diu que li cedirà els escons. Que López es comprometia a no presentar una candidatura a lehendakari si no és la candidatura més votada.

—**Es comenta que es pot repetir un acord sobiranista, a l'estil del de**

Lizarraga-Garazi, que aixoplugue totes les forces abertzales. És factible?

—Hi insistesc, al PNB no li agraden els fronts, és hora d'abandonar polítiques de trinxera. El 2 de desembre del 2007, en assumir la presidència de l'executiva nacional del PNB, vaig dir allò que deia la ponència aprovada aleshores: som a la fi d'un cicle, la fi de la política de blocs. Ho diu la ponència política del PNB. És hora d'abandonar les polítiques de trinxera en què vivim instal·lats des del 1998, amb la declaració de Lizarraga. Siga quin siga l'escenari, no tem que ningú del PNB pugui caure sota la "il·lusió", entre cometes, provocada per alguns que s'anomenen *abertzales*. Els homes i dones del PNB saben discernir quins són els vertaders propòsits d'alguna d'aquestes forces que s'anomenen *abertzales*.

—Al PNB n'hi ha que es posen nerviosos, quan vos parreu de no refer l'Estatut fins el 2020...

—Tenim 113 anys d'història, i la celeritat també s'anhelava el 1959, quan sorgí ETA, que nasqué com una crítica a la teòrica passivitat del PNB davant el règim franquista... Han passat 50 anys.

—Vèieu clar que no hi hauria cap partit de la tradicional esquerra abertzale, als comicis del dia 1?

—Sí. Pretenen excloure de les institucions tot aquest món, i no em sembla bé. La llei de partits del 2002 xoca amb el pacte d'Ajuria Enea del 1988, que apostava pel final dialogat de la violència, el compliment íntegre de l'Estatut de Gernika i la institucionalització del món de Batasuna. Hi ha plantejaments canviants d'acord amb objectius superiors. En set anys no s'ha assolit l'objectiu de la llei de partits, que era posar fi a ETA, i s'ha victimitzat un espectre de la societat basca. Apliqueu el codi penal a qui delinqueix, però no a les idees! Sempre vam veure clar que la llei de partits volia canviar la fotografia electoral: PSOE i PP només tindrien majoria absoluta si el món de Batasuna en quedava fora. Això va dur també a il·legalitzar unes llistes d'ANB però no unes altres, el 2007. Penseu que Batasuna no hauria d'haver eixit mai del Parlament basc, encara que el seu objectiu polític siga substituir el PNB com a partit nacionalista majoritari. Batasuna juga a suplantar el PNB siga com siga, i si ha de ser facilitant un govern liderat pel Partit Socialista, ho farà.

“Si Patxi pot ser ‘lehendakari’, ho serà”

José Antonio Pastor (Ortuella, Biscaia, 1959) és secretari general del PSE-PSOE biscaí i portaveu del seu partit a l'hemicicle basc. Número 2 de la llista que encapçala Patxi López, de qui és coetani, es desmarca del PSOE de Redondo Terreros i també de l'actual PP

EL TEMPS

La nova seu dels socialistes biscaïns és al mateix carrer, i a només 100 metres, que Sabin Etxea, el centre d'operacions del PNB. Al costat del Palau de Justícia i sobre unes dependències del govern basc, l'entrada a les oficines l'han pintada d'un roig intens. A la porta han penjat un calendari que perd un full cada matí: “Falten 20 dies”, “Falten 19 dies”, “Falten 18 dies”... La meta és fer *lehendakari* Patxi López.

—Tot i que ja va guanyar en escons els comicis bascos del 1986, ara és més a tocar que mai tenir un lehendakari socialista. Temeu que això provoqui un vot útil a favor del PNB?

—No, això ho descartem. La societat basca no és la del 2001, ha entrat en un camí de normalitat equiparable a la de qualsevol altra comunitat. I el PSE d'enguany no és el d'aleshores, no tenim cap

aliança tàcita ni estratègica amb el PP, ni hi ha Jaime Mayor Oreja, que incità la mobilització de l'electorat nacionalista. Aquell hipotètic canvi generà vertigen, però Patxi López no és Mayor Oreja, no fem por. A més, el PSE és força arrelat a la idiosincrasia basca, és el partit més antic d'Euskadi. Hem trencat el tòpic segons el qual n'èrem un element aliè, i paral·lelament Ibarretxe ha trencat la tradició de grans acords entre les dues grans ideologies que vertebrem aquest país. Ibarretxe ha considerat una part de la societat l'objectiu a batre, cosa que ha portat cansament al seu electorat. Ha fet una aposta constant per l'enfrontament i la confrontació amb Madrid. A ulls de molts som el recanvi natural al país, un recanvi sense revenges ni venjances.

—López, el 2001, sintonitzava amb Nicolás Redondo Terreros i liderava el partit a Biscaia. En què ha canviat?